

Evaluatie Gedragscode Windenergie in Wijchen

Evaluatie gedragscode Windenergie in Wijchen

Datum	19-03-2024
Opdrachtgever	Gemeente Wijchen
Auteurs	Pieter Siekman, Siekman Energie Advies Wilma van de Poll, van de Poll Projecten

Inhoudsopgave

1	Inleiding en leeswijzer	4
2	Geschiedenis van de Gedragscode Windenergie in Wijchen	5
3	Veranderingen in beleid en omgeving	6
3.1	Opgave voor opwekking duurzame energie leidt mogelijk tot andere afweging	6
3.2	Landelijke gedragscode Acceptatie & Participatie Wind op Land	6
3.3	Normering verandert: Concept AMvB Besluit Windturbines Leefomgeving	7
3.4	Participatie conform Klimaatakkoord en Omgevingswet	8
4	Praktijkervaring	10
4.1	Resultaten interviews	10
4.2	Werken met de gedragscode: ervaring van omwonenden	10
4.3	Werken met de gedragscode: ervaring van ontwikkelaars	11
5	Advies en aanbevelingen	13
5.1	Advies: vervang Gedragscode door participatiebeleid, visie duurzame opwek en overweeg landelijke Gedragscode	13
5.2	Aanbevelingen ten behoeve van de beleidsvisie duurzame opwekking	14
5.2.1	Stevig participatieproces bij ontwikkelen beleidsvisie en streef naar acceptatie	14
5.2.2	Eigen rol gemeente bij tot stand komen van duurzame energieprojecten	14
5.2.3	Samenwerking met provincie Gelderland; normering en proces	15
5.2.4	Financiële participatie	15
5.2.5	Borging belangen natuur en landschap	16
	Bijlage: Gedragscode Windenergie in Wijchen	17

1 Inleiding en leeswijzer

In 2016 heeft de gemeenteraad van de gemeente Wijchen de Gedragscode Windenergie in Wijchen vastgesteld en afgesproken om deze na twee jaar te evalueren. Ten tijde van de vaststelling waren er twee initiatieven voor windmolens in beeld, één in de buurt van de A50 (windpark A50) en één bij het industrieterrein Bijsterhuizen (windpark Bijsterhuizen). Alleen het laatstgenoemde initiatief is doorgegaan en heeft de gedragscode toegepast. De planontwikkeling van het windpark Bijsterhuizen kostte door allerlei ontwikkelingen meer tijd en daardoor moest de evaluatie van de gedragscode ook worden uitgesteld.

In december 2023 is voor windpark Bijsterhuizen een vergunningaanvraag en verzoek tot bestemmingsplanwijziging gedaan. Een goed moment om de gedragscode tegen het licht te houden, omdat nu een windinitiatief volledig doorlopen is. De geschiedenis van het tot stand komen van de Gedragscode staat beschreven in Hoofdstuk 2.

Sinds het vaststellen van de Gedragscode Windenergie in Wijchen in 2016 is ook beleid en regelgeving veranderd. Dit roept de vraag op hoe actueel de Gedragscode op dit moment nog is. Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de belangrijkste veranderingen in beleid en omgeving.

Door middel van interviews is onderzocht hoe de gedragscode ervaren wordt. Interviews zijn afgenomen met vertegenwoordigers van de Provincie Gelderland, de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NLVOW, de landelijke belangenvereniging van omwonenden van windparken), de Groene Metropoolregio (GMR) en de initiatiefnemers van Windpark Bijsterhuizen en Windpark A50. Als onderdeel van de interviews is een bijeenkomst georganiseerd voor Leefbaarheidsgroepen, waarop onder andere naar hun bevindingen gevraagd is. Omdat er maar twee Leefbaarheidsgroepen waren met ervaring met werken met de Gedragscode zijn aanvullend nog omwonenden van het project Windpark Bijsterhuizen geïnterviewd.

De hoofdconclusies uit de interviews en bijeenkomst zijn uitgewerkt in Hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 5 tenslotte bevat de aanbevelingen en het advies.

2 Geschiedenis van de Gedragscode Windenergie in Wijchen

Aanleiding voor het opstellen van de gedragscode is de presentatie van een Quick scan van potentiële locaties voor windenergie door de Provincie Gelderland in 2013. Deze scan leidde tot bezorgdheid van omwonenden in de buurt van deze locaties.

De gemeenteraad van Wijchen heeft op 26 juni 2014 besloten, om geen locaties uit de QuickScan aan te wijzen, maar om samen met inwoners de spelregels te vormen om te komen tot geschikte locaties. De gemeente heeft de leefbaarheidsgroepen van de diverse kernen gevraagd zitting te nemen in een werkgroep.

Onder begeleiding van de NLVOW en twee ambtenaren van de gemeente Wijchen heeft de werkgroep de condities bepaald waaronder windturbines in Wijchen acceptabel zijn voor de omwonenden. De gemeente Wijchen had op dat moment geen doelstellingen voor de opwek van duurzame energie, dus de werkgroep heeft zonder deze inhoudelijke kaders een voorstel gedaan.

De werkgroep heeft andere belanghebbenden geconsulteerd, maar deze hebben geen zitting gehad in de werkgroep. Het resultaat van de werkgroep is de Gedragscode Windenergie in Wijchen (zie bijlage), die in 2016 is vastgesteld door de Gemeenteraad.

Voor de inhoud van deze gedragscode is geput uit de Gedragscode van de NLVOW uit 2014¹. Het doel van de Gedragscode Wind in Wijchen is: 'het vastleggen van afspraken, waar partijen zich aan moeten houden in de initiatief-, bouw- en exploitatiefase van windturbines'. De gemeente gebruikt de Gedragscode op het moment als toetsingskader om te bepalen of planologische medewerking verleend kan worden.

¹ <https://nlvow.nl/system/files/article-files/2019-10/gedragscode-versie-1.1-28-oktober.pdf>

3 Veranderingen in beleid en omgeving

3.1 Opgave voor opwekking duurzame energie leidt mogelijk tot andere afweging

De gemeente had in 2016 geen opgave voor windenergie op land gedefinieerd.

In 2019 is het Klimaatakkoord gepresenteerd: een overeenkomst tussen overheden, organisaties en bedrijven in Nederland om de uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan. De VNG heeft namens de gemeenten getekend. In 2023 zijn de doelstellingen voor het verlagen van de emissies wettelijk vastgelegd in de Klimaatwet. Het streven is een reductie van de emissies van broeikasgassen van 55% ten opzichte van 1990 in 2030 en een volledige CO₂-neutrale elektriciteitsproductie in 2050. Dit is in lijn met de Europese Richtlijn hernieuwbare energie. Windenergie maakt onderdeel uit van de doelstellingen in het Klimaatakkoord om 35 TWh hernieuwbare energie op land op te wekken in 2030.

Als uitwerking van het Klimaatakkoord zijn regionale en lokale energiestrategieën opgesteld door provincie en gemeenten. De gemeente Wijchen heeft in december 2023 de route van een lokale energiestrategie vastgelegd, met daarin het doel om in 2050 energieneutraal te zijn. Vooralsnog legt de gemeente de focus op zonne- en windenergie projecten met in totaal meer dan 1.000 TJ aan hernieuwbare elektriciteit. Dit omdat deze technieken bewezen marktrijp zijn en binnen de eigen gemeentegrenzen toegepast kunnen worden.

Samen met andere gemeenten en de provincie Gelderland, heeft de gemeente Wijchen in de Groene Metropoolregio (GMR) een regionale energiestrategie ontwikkeld. De GMR heeft zich tot doel gesteld om in 2030 1,62 TWh duurzame elektriciteit op te wekken, als bijdrage aan de landelijke doelstelling van 35 TWh. In 2023 is door de GMR een plan MER RES gepresenteerd, waarin mogelijk geschikte gebieden voor de opwekking van windenergie onderzocht zijn. In Wijchen zijn 8 mogelijk geschikte gebieden gevonden.

Om te beslissen waar de meest geschikte plekken voor windenergie zijn, laat de gemeente Wijchen in 2024 onderzoek doen naar de mate van geschiktheid van deze gebieden en zal de gemeente een beleidskader met onder andere randvoorwaarden voor de opwek van duurzame energie opstellen.

De huidige gedragscode maakt geen afweging tussen gebieden en locaties; de code wordt toegepast op elk project dat zich meldt. Met het nieuwe beleid kan de gemeente wel voorkeurslocaties aanwijzen. Hiervoor zal de gemeente in het onderzoek met alle betrokken belanghebbenden criteria opstellen om de gebieden te beoordelen. Omdat bij het maken van de gedragscode de belangen van de inwoners niet gewogen zijn tegen de belangen van andere belanghebbenden en de maatschappelijke opgave (de energietransitie) kan dit andere resultaten opleveren dan de artikelen die in de gedragscode omschreven staan.

3.2 Landelijke gedragscode Acceptatie & Participatie Wind op Land

Ook het werken met gedragscodes heeft zich ontwikkeld. Bij het schrijven van de Gedragscode Windenergie in Wijchen had NLVOW een eigen gedragscode. De Nederlandse Windenergie Associatie (de branchevereniging van de windsector), de natuur- en milieuorganisaties (Greenpeace, Stichting de Natuur- en Milieufederaties, Stichting Natuur & Milieu, Vereniging Milieudefensie) en Ode Decentraal (nu Energie Samen; de landelijke belangenorganisatie van energie coöperaties) hadden op dat moment een gezamenlijke gedragscode. In 2020 heeft ook NLVOW deze landelijke gedragscode 'Acceptatie &

Participatie Wind op Land² ondertekend. Alle leden van deze partijen houden zich aan de code. De belangrijkste verschillen van de landelijke gedragscode met de gedragscode van Wijchen zijn:

- **Het doel verschilt**
in de Wijchense gedragscode is het doel omschreven als: *‘in afspraken vastleggen wat de betrokken partijen moeten doen en laten in de initiatief-, ontwikkel-/ bouwfase en de exploitatiefase van windparken.’* De landelijke gedragscode beschrijft als doel om de omgeving volwaardig te laten meepraten over het project en dat alle belangen serieus worden meegewogen. *‘Door de diverse (en soms tegenstrijdige) belangen is het, net als bij elk ander ruimtelijk project, helaas nooit mogelijk iedereen 100% tevreden te stellen. Het gaat om een optimaal evenwicht tussen alle belangen en de wil om samen tot oplossingen te komen. Door te werken aan een sfeer van onderling vertrouwen kan kennis worden gedeeld, kunnen verschillen worden overbrugd of geaccepteerd en kunnen afspraken over proces- en financiële participatie worden gemaakt.’*
- **De landelijke code gaat uit van acceptatie, die van Wijchen gaat uit van draagvlak**
In de Wijchense code is draagvlak expliciet omschreven: minimaal 2/3e van de direct omwonenden moet voor het plan zijn. Bij acceptatie is er sprake van begrip bij omwonenden voor het algemeen maatschappelijk belang en een weging van hun eigen belang hieraan. De landelijke code definieert acceptatie als volgt: *‘als de belanghebbenden in de omgeving van het windproject op relatief korte termijn na realisatie geen grote verstorende beleving ervaren van het windproject en tevreden zijn over het gevoerde proces en de gemaakte afspraken waaronder financiële participatie. Dit betekent niet dat belanghebbenden positief over het windproject hoeven te zijn.’*
- **Landelijke Gedragscode: elk project is maatwerk. Wijchen: vaste afspraken en proces**
De landelijke gedragscode geeft aan, dat elk project anders is en dus maatwerk. Er is ruimte om de beste instrumenten³ te kiezen, passend bij de situatie. Het proces wordt zodanig ingericht dat er per project een participatieplan gemaakt wordt en dat maatwerkafspraken gemaakt kunnen worden over bv compensatie en financiële participatie. Dit past ook in de aanpak van het Klimaatakkoord (zie 3.5) en ook de provincie Gelderland⁴ werkt op deze manier. De gedragscode van Wijchen bevat daarentegen vaststaande processtappen en vaststaande afspraken/ rechten op compensatie.

3.3 Normering verandert: Concept AMvB Besluit Windturbines Leefomgeving

In 2021 zijn de landelijke milieuregels voor windparken onder het Activiteitenbesluit door de Raad van State buiten werking gesteld, omdat deze volgens Europees recht onderbouwd hadden moeten zijn met een PlanMER. Het Rijk heeft nieuwe landelijke normen in voorbereiding voor geluid, veiligheid, slagschaduw en afstand van grote en kleine windturbines. In het algemeen lijkt de normering voor geluid,

² <https://www.nwea.nl/gedragscode-wind-op-land/>

³ Voorbeelden van participatie instrumenten:

<https://www.klimaatakkoord.nl/participatie/documenten/publicaties/2019/11/18/participatiewaaijer>

⁴ https://media.gelderland.nl/Beleidslijn_Windenergie_be0588e498.pdf

slagschaduw en externe veiligheid in de concepttekst van de AMvB Windturbines Leefomgeving⁵ aangescherpt t.o.v. het Activiteitenbesluit. Nieuw is een afstandsnorm: tot windturbinegevoelige objecten (zoals woningen) moet een afstand van minimaal 2x de tiphoogte van de turbines worden gehouden. De consultatie voor de concept AMvB is najaar 2023 afgesloten. Het is natuurlijk niet te voorspellen of deze nog tot wijzigingen van de concepttekst gaat leiden. De verwachting is, dat de AMvB uiterlijk 1 juli 2025 van kracht is. Tot die tijd mogen provincies en gemeenten eigen normen stellen. De Raad van State (RvS) heeft in 2023 een project getoetst⁶ van een gemeente die eigen normen heeft gesteld. De RvS heeft beschreven waar eigen normen aan moeten voldoen: De normen moeten voorzien zijn van een motivering die actueel en deugdelijk is, op zichzelf staand en op de lokale situatie toegesneden.

De Gedragscode van Wijchen bevat een aantal generieke normen die uit 2015 stammen. Bij vergunningverlening voor een project zal de gemeente de meest actuele normen moeten hanteren. Een voorbeeld hiervan is de norm voor de tiphoogte. Bij behandeling van het windpark Bijsterhuizen, heeft de gemeenteraad van Wijchen in 2021 een afwijking van de tiphoogte toegestaan⁷ met als motivatie: De huidige subsidiebedragen zijn gebaseerd op turbines die groter zijn dan de 150 meter tiphoogte. Op basis van de huidige subsidiebijdragen is een project met een tiphoogte van 150 meter in Wijchen derhalve niet rendabel te exploiteren.

3.4 Participatie conform Klimaatakkoord en Omgevingswet

In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over procesparticipatie (de omgeving laten meedoen in de plan- en besluitvormingsprocedures) en financiële participatie (de lokale bevolking laten investeren in en/of voordeel laten ervaren van de opbrengsten van een project). Het Landelijk Programma RES heeft een aantal uitwerkingen gemaakt van hoe decentrale overheden deze participatie vorm kunnen geven en wat daarbij hun juridische bevoegdheid is⁸.

In het Klimaatakkoord staan onderstaande afspraken over procesparticipatie:

1. Het bevoegd gezag controleert of de initiatiefnemer in gesprek gaat met de omgeving
 2. Afspraken met de omgeving worden vastgelegd in een omgevingsovereenkomst (dit kan gebruikt worden om te checken of de initiatiefnemer aan zijn inspanningsverplichting heeft voldaan)
 3. De initiatiefnemer maakt een projectplan dat beschrijft hoe participatie in het project is ingericht
- Ook in de Omgevingswet is (proces)participatie een pijler. De Omgevingswet schrijft voor wanneer participatie moet plaatsvinden. Hoe participatie plaatsvindt is een zaak van de gemeenteraad, vast te leggen in participatiebeleid.

Ter illustratie⁹ een overzicht van de verschillende processtappen van de ontwikkeling van een windpark en de verschillende instrumenten die daarbij ingezet kunnen worden.

⁵ <https://www.helpdeskwindopland.nl/landelijke+milieunormen/concept+landelijke+milieunormen/default.aspx>

⁶ <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@136680/202003882-3-r3/>

⁷ <https://api1.ibabs.eu › publicdownload>

⁸ <https://www.regionale-energiestrategie.nl/bibliotheek/b+participatie/1989607.aspx>

⁹ <https://www.handleidingparticipatieplan.nl/>

Financiële participatie is een van de opties voor de initiatiefnemer om draagvlak voor het project te creëren of te vergroten. Het Klimaatakkoord biedt diverse mogelijkheden voor financiële participatie, waarvan het streven naar 50 % lokaal eigenaarschap nieuw is.

Voor zowel financiële participatie als procesparticipatie geldt, dat het bevoegd gezag in beleid een inspanningsplicht voor een initiatiefnemer kan opnemen om omwonenden te informeren en/of draagvlak te vergroten. Als een initiatiefnemer niet voldoet aan deze inspanning, dan kan dat voor het bevoegd gezag een reden zijn om geen planologische medewerking te verlenen. Er mag echter geen resultaatsverplichting van initiatiefnemer geëist worden: het uitgangspunt van een 'goede ruimtelijke ordening' leidend.

De gedragscode Windenergie in Wijchen bevat een aantal elementen die niet verbonden kunnen worden aan het al dan niet afgeven van een vergunning, omdat ze niet ruimtelijk relevant zijn en/ of een resultaatsverplichting bevatten. Het gaat om de draagvlakmeting (2/3e van de omwonenden), de opslag bovenop de reguliere planschade en het gebiedsfond.

4 Praktijkervaring

4.1 Resultaten interviews

Door middel van interviews is onderzocht hoe de gedragscode ervaren wordt. Experts van Provincie Gelderland, de NLVOW, de GMR en de ontwikkelaars van windparken Bijsterhuizen en A50 zijn geïnterviewd. Uit de interviews volgen twee hoofdconclusies:

1. De haalbaarheid van de Gedragscode is niet getoetst aan de maatschappelijke doelen

De maatschappelijke doelstelling (opwekking van duurzame energie) ontbreekt in de Gedragscode. Daardoor is de haalbaarheid van de Gedragscode niet getoetst. Het is begrijpelijk, dat omwonenden liever geen windturbines in hun leefomgeving hebben. Als er geen maatschappelijke doelstelling is, ontbreekt de noodzaak en worden beperkende randvoorwaarden leidend.

2. Onnodige knelpunten voor de realisatie van windenergie

De Gedragscode is onnodig belemmerend voor de ontwikkeling van windenergie. De grootste knelpunten voor de realisatie van windturbines lijken de technische criteria (en dan met name de tiphoogte) en het 2/3e draagvlak bij omwonenden. Acceptatie, waar belanghebbenden de maatschappelijke noodzaak begrijpen en dit kunnen wegen ten opzichte van de effecten die ze ondervinden, is in dit verband ook een betere term dan draagvlak.

4.2 Werken met de gedragscode: ervaring van omwonenden

De gemeente heeft een brede uitnodiging uitgedaan naar alle leefbaarheidsgroepen (LBG's) om aanwezig te zijn op een informatie- en evaluatieavond als start van de visie duurzame opwek en evaluatie van de gedragscode. Op de avond waren vooral vertegenwoordigers aanwezig vanuit dorpen en kernen die mogelijk bij voor windenergie geschikte gebieden liggen: LBG Batenburg, Bergharen, Woezik en Hernen-Leur. Verder waren vertegenwoordigers van buurtschap Lienden, Duurzaam Batenburg en Stichting Tegenwind aanwezig. Op de bijeenkomst bleek een grote betrokkenheid van de aanwezige LBG's.

De belangrijkste zorgpunten met betrekking tot windenergie die geventileerd zijn:

1. De normstelling in relatie tot de gezondheid van omwonenden.

Kloppen de Nederlandse normen wel en kan de gemeente aanvullende eisen stellen?

2. De door windenergie veroorzaakte tweespalt in gemeenschappen.

Er is een spanningsveld tussen mensen die rijk worden van windenergie en de rest van de gemeenschap die met de overlast zit. Dit heeft een ondermijnend effect op de sociale cohesie. Dit speelde zowel bij windpark A50 als bij Windpark Bijsterhuizen.

NB: De LBG's weten de maatschappelijke onrust niet direct aan de gedragscode. Maar de gedragscode heeft de onrust ook niet kunnen voorkomen.

De belangrijkste evaluatiepunten met betrekking tot het werken met de Gedragscode zijn:

1. Positief is dat de stappen die gezet moeten worden op papier staan.

2. Positief is het hele traject van ontwikkelen van de gedragscode.

Met name de ondersteuning die daarbij geboden is door de gemeente en NLVOW, de kennisontwikkeling door en de contacten tussen de LBG's werden positief ervaren.

3. Er was ruimte voor interpretatie van de Gedragscode en LBG verwacht een rol van gemeente.

Bij de uitvoering verschilden ontwikkelaar en LBG van inzicht in wanneer een stap voldoende was. Een onderwerp waar veel discussie over is geweest is de draagvlakmeting. Bij de meting zoals die nu gedaan is, heeft de LBG nog steeds vragen; de timing, de manier van vraagstelling en ook de duiding van de antwoorden. De LBG vindt, dat de gemeente hier een grotere rol in had moeten nemen, om de processtappen te bewaken. Een goede aanpak zou zijn om een onafhankelijke partij de draagvlakmeting te laten doen, begeleid door initiatiefnemer, LBG en gemeente.

4. De volgorde van de stappen was niet altijd logisch

Ook de verantwoordelijke voor de stappen en de toetsing van de stappen was niet altijd duidelijk.

5. Belangrijk principe is, dat degene die het dichtst bij de overlast woont de meeste zeggenschap heeft.

4.3 Werken met de gedragscode: ervaring van ontwikkelaars

Het initiatief Windpark A50 is in 2014 gestart. Toen de gedragscode werd vastgesteld, hebben zij hun initiatief in de ijskast gezet omdat het niet haalbaar leek door de gedragscode. Met name de vereiste 2/3e meerderheid schatten ze in als onhaalbaar en de hoogtebeperking was een obstakel voor de businesscase. Inmiddels heeft Windpark A50 de provincie Gelderland om een provinciaal inpassingsplan gevraagd. De provincie heeft de gemeente Wijchen gevraagd om voor de zomer van 2024 een afweging te maken tussen alle potentiële gebieden uit de plan MER RES van de GMR. Dan kan het project Windpark A50 gewogen worden t.o.v. ander potentiële gebieden.

Het initiatief Windpark Bijsterhuizen heeft als enige met de gedragscode gewerkt en een initiatief ontwikkeld, waarbij de gemeenteraad uiteindelijk op verzoek van de initiatiefnemer een afwijking van de hoogtebeperking heeft toegestaan.

Conclusies van initiatiefnemer Windpark Bijsterhuizen:

1. Er is van tevoren onvoldoende nagedacht over de uitvoerbaarheid van de gedragscode

In de Gedragscode staat een aantal vereisten die niet standaard zijn, zoals de opslag bovenop de planschade en de draagvlakmeting. Het was nodig om hiervoor een methode te ontwikkelen. Ook was het onduidelijk hoe om te gaan met omwonenden buiten de gemeentegrenzen. Een ander artikel waar niet goed over is nagedacht is de schadevergoeding voor omwonenden, die om te zetten is in een aandeel in het windpark. Dit artikel brengt mogelijk de financierbaarheid van het initiatief in gevaar, omdat de banken dit zien als een converteerbare lening: er is een ongedefinieerde aandeelhouder en dat financieren banken liever niet.

2. Kosten voor initiatiefnemer en doorlooptijd zijn groot

Een gemiddeld windproject heeft een doorlooptijd van 4 jaar (inclusief bezwaarprocedure). Op dit moment loopt het proces in Bijsterhuizen al 10 jaar: het is in 2014 opgestart, waarna het initiatief doorgestart is nadat de gedragscode is vastgesteld. Voor de zomer van 2024 stelt de gemeente naar verwachting het plan vast. Daarna volgt nog de bezwaarprocedure. Het proces met de omgeving duurt normaal gesproken

ongeveer een jaar. In Wijchen heeft dat proces 6 jaar geduurd. De initiatiefnemer heeft berekend dat de procedure door de gedragscode ongeveer 2,5 keer zoveel uren gekost heeft als een gemiddeld project. Daarnaast zijn extra advieskosten gemaakt. Hiervan is geen specificatie.

3. Gedragscode werkt belemmerend in de communicatie met de omgeving

Doordat alle stappen voorgeschreven zijn, is er geen ruimte om echt met de omgeving in gesprek te gaan. Je moet het lijstje afvinken en toewerken naar een ja of nee. Soms passen de voorgeschreven stappen ook niet: bijvoorbeeld het ontwerpatelier. Er viel echter niets te ontwerpen, omdat er maar 1 optie was. Dit voedt het onderling wantrouwen. Het constante zoeken naar methoden hoe bv een draagvlakmeting uit te voeren (zie 1) heeft ook niet bijgedragen aan het onderling vertrouwen.

De initiatiefnemer concludeert, dat de gedragscode in deze vorm niet bijdraagt aan een kwalitatief beter project, snellere of betere doorlooptijd of intensievere communicatie.

5 Advies en aanbevelingen

De gedragscode is opgesteld in een tijd waarin windenergie minder toepassing vond dan tegenwoordig. Het duurzame energiebeleid van overheden is sindsdien geïntensiveerd en participatie van omwonenden is een pijler geworden van de Omgevingswet. In het Klimaatakkoord is financiële participatie van de omgeving uitgewerkt als manier om acceptatie te vergroten. Door landelijke samenwerking van milieuorganisaties, belangenverenigingen van ontwikkelaars van windparken en omwonenden is de werkwijze rondom windprojecten doorontwikkeld. Er ligt nu een landelijke gedragscode waar al deze partijen zich aan gebonden hebben. Ook de landelijke normering voor windturbines wordt naar verwachting aangescherpt. Kortom: de gedragscode windenergie van Wijchen is ingehaald door de actualiteit.

5.1 Advies: vervang Gedragscode door participatiebeleid, visie duurzame opwek en overweeg landelijke Gedragscode

De Gedragscode is vastgesteld door de Raad als een beleidsregel. Op het moment dat het beleid voor duurzame opwekking van de gemeente Wijchen gereed is, kan de gedragscode worden ingetrokken. Het beleid voor grootschalige opwekking van duurzame energie is actueler dan de gedragscode, er heeft een bredere belangenafweging plaatsgevonden en er zijn voorkeurslocaties aangewezen. Bovendien is het mogelijk voor de gemeente om een aantal aspecten die missen in de Gedragscode in te vullen in het beleid voor grootschalige duurzame energie opwek (zie de aanbevelingen in 5.2.). Daarmee biedt dit nieuwe beleid meer mogelijkheden voor de Gemeenteraad om te sturen op windenergie dan de Gedragscode.

Het is aan te bevelen de Gedragscode te vervangen door:

1. Het gemeentelijk beleid voor grootschalige duurzame energieopwekking.

(Zie aanbevelingen in 5.2.)

2. Gemeentelijk participatiebeleid conform de eisen van de Omgevingswet..

- Planologische medewerking kan alleen geweigerd worden als de gemeente vastgesteld participatiebeleid heeft, waarmee de inspanning van de initiatiefnemer gemeten en beoordeeld kan worden. Integreer het beleid voor procesparticipatie voor grootschalige duurzame energieopwekking (wind en zon) daarom in het algemene participatiebeleid van de gemeente.
- Laat het participatiebeleid aansluiten op de Omgevingswet en de werkwijze in Klimaatakkoord, landelijke gedragscode en de Beleidslijn Windenergie van de provincie Gelderland.
- Maak een maatwerkaanpak leidend, omdat elk project anders is, en beoordeel het participatieproces en niet het behaalde eindresultaat.
- Als het algemene gemeentelijk participatiebeleid nog niet op orde is bij het vaststellen van de visie grootschalige opwek duurzame energie, dan valt te overwegen om ter overbrugging specifiek voor zon- & windprojecten een participatieproces op te nemen in de visie.

3. Gezamenlijk met de buurgemeenten in de GMR te bekijken in hoeverre het wenselijk is om de landelijke Gedragscode te adopteren voor windprojecten.

Het is raadzaam om met de buurgemeenten afspraken te maken over participatie over de grenzen van de gemeenten, aangezien veel projecten ook invloed hebben op de omwonenden in de buurgemeenten. De landelijke Gedragscode kan daarvoor wellicht een aanhakingspunt zijn.

5.2 Aanbevelingen ten behoeve van de beleidsvisie duurzame opwekking

5.2.1 Stevig participatieproces bij ontwikkelen beleidsvisie en streef naar acceptatie

- Het is cruciaal om met alle belanghebbenden in de gemeente zorgvuldig het proces te doorlopen om de voorkeursgebieden voor wind- en zonne-energie vast te leggen. Geef hierbij duidelijke kaders, bij voorkeur in doelstellingen op te wekken duurzame elektriciteit.
- Specifieke aandacht is nodig om een zo breed mogelijke groep inwoners deel te laten nemen aan het participatieproces. Dit vermindert weerstand als de locaties eenmaal aangewezen zijn. De leefbaarheidsgroepen hebben tijdens de bijeenkomst geadviseerd om zo transparant mogelijk te zijn over de mogelijke locaties en hebben meegedacht hoe zoveel mogelijk mensen te bereiken.
- Streef naar acceptatie, waardoor de belanghebbenden het maatschappelijk belang begrijpen en dit kunnen wegen ten opzichte van hun eigen belang en de effecten die ze ondervinden.
- Ga niet voorbij aan het feit dat de Gedragscode door de omwonenden omarmd is. Wees zorgvuldig in de communicatie naar hen over de besluitvorming over de Gedragscode en neem de door hen benoemde positieve punten mee in het ontwikkelen van het beleid. Er waren op de avond die door de gemeente georganiseerd is weinig mensen met ervaring met werken met de gedragscode. Aanvullend is daarom met een aantal omwonenden rond plan Bijsterhuizen gesproken. Daaruit kwam nogmaals het belang van het socialiseren van grondopbrengsten (zie 5.2.2.) en de plaats van windmolens (op grond van de gemeente Wijchen i.p.v. particuliere grond) naar voren. Daarnaast werd gereflecteerd op de kwetsbaarheid van mondelinge huis-aan-huis enquêtes.

5.2.2 Eigen rol gemeente bij tot stand komen van duurzame energieprojecten

Beschrijf in het nieuwe beleid de rol die de gemeente wil vervullen bij het tot stand komen van duurzame energieprojecten. Op welke manier wil de gemeente het maatschappelijk belang dienen? Dat kan bijvoorbeeld door sturing in de initiatief- /ontwikkelfase:

- Er zijn verschillende mogelijkheden en instrumenten: denk aan het voorkomen van grondspeculatie. Instrumenten hiervoor zijn de Wet Voorkeursrecht (de gemeente wordt zelf de eerste koper) of de gesocialiseerde grondvergoeding (Normaal gesproken krijgt in een plangebied voor windenergie alleen degene op wiens perceel een windmolen wordt gezet een vergoeding. Dit geeft in een gebied vaak scheve gezichten. Dit kan worden voorkomen door de opbrengsten te delen over alle grondeigenaren in het plangebied).
- Als de gemeente meer grip wil op maatschappelijke doelen bij de ontwikkeling van de parken en de selectie van ontwikkelaars kan de gemeente in het uiterste geval zelf ontwikkelen. Een andere optie is ontwikkelaars uitnodigen door bv een maatschappelijke tender, zoals de gemeente Wijchen voor zonneparken al heeft uitgevoerd.
- Een belangrijke rol die de gemeente kan hebben zit ook in de communicatie naar de omgeving. De gemeente kan hierin een actieve rol pakken, of dit meer bij de ontwikkelaar laten.

5.2.3 Samenwerking met provincie Gelderland; normering en proces

Stem de gewenste samenwerking met de provincie Gelderland af en beschrijf die in de visie. De provincie wil als bevoegd gezag de bevoegdheid aan de gemeente laten, maar kan ook beslissen om dat niet te doen.

Van belang is:

- Rolverdeling: De provincie kan en wil de gemeente ondersteunen. Een model kan zijn, dat de provincie de harde kant (vergunningen) op zich neemt en de gemeente de communicatie met de inwoners. De provincie werkt met meerdere gemeenten zo bij een Provinciaal Inpassingsplan.
- Normering: De concept landelijke AMvB biedt ruimte voor lokaal maatwerk. En op het moment dat de landelijke normering nog niet van kracht is en er dient zich een initiatief aan, mag het bevoegd gezag eigen normen opstellen. Het is verstandig gezien de uitspraak van de Raad van State om de normen per project specifiek te maken en te voorzien van een actuele motivering.
- Voorwaarden en procedures voor windparken¹⁰: De provincie hanteert hiervoor de Windladder:
 1. Initiatief draagt bij aan een goede wind / zon verhouding.
 2. Initiatief draagt substantieel bij aan de RES-doelstelling.
 3. Voldoen aan de wettelijke norm goede leefomgeving.
 4. Aansluiting op het elektriciteitsnet is geregeld.
 5. Eisen voor participatie zijn opgevolgd.

5.2.4 Financiële participatie

Financiële participatie kan niet worden afgedwongen, de inspanningsverplichting dient wel goed omschreven zijn. In het beleid kan de gemeente ook het streven naar financiële participatie beschrijven. Hoe duidelijker dit streven in beleid staat, hoe meer mogelijkheden er zijn om dit in de praktijk vorm te geven. Het streven naar financiële participatie is bij uitstek iets om in dialoog met de omgeving te ontwikkelen. De landelijke gedragscode beschrijft, dat financiële participatie bedoeld is om acceptatie en participatie te versterken. Er wordt een richtbedrag gegeven van 0,40 tot 0,50 euro per MWh voor bovenwettelijke compensatie.

Relevant is:

- Wie er kan participeren:
bij het uitgeven van obligaties of aandelen stappen vooral mensen in met geld. Mensen met een klein budget zijn vaak meer geholpen met praktische maatregelen als een lagere elektriciteitsprijs.
- Welke maatschappelijke doelen bereikt kunnen worden:
Een voorbeeld is het project Energie A16¹¹, waar een deel van de opbrengsten van het windpark wordt aangewend om huizen te verduurzamen en duurzame energieprojecten mee op te starten.
- In welke mate men kan participeren:
Laat mensen in de directe omgeving meer profiteren dan mensen op afstand.

¹⁰ <https://www.gelderland.nl/themas/duurzaamheid/energietransitie/energie-opwek>

¹¹ <https://energiea16.nl/>

5.2.5 Borging belangen natuur en landschap

Bij het opstellen van criteria voor de gebieden is het belangrijk om de belangen van natuur, milieu en landschap goed mee te nemen. Natura 2000 gebieden zijn wettelijk beschermd en soorten worden beschermd via de Wet Natuurbescherming (WNB). Voor bijna elk windpark is toestemming nodig op grond van de WNB. NWEA en de Natuur- en Milieufederaties zijn als onderdeel van de landelijke Gedragscode gestart met Natuur inclusieve energietransitie. Uitgangspunt is dat de windsector verantwoordelijkheid neemt door speciale aandacht te besteden aan die vogel- en vleermuissoorten waarvan de staat van instandhouding in het geding is én waar de windsector een substantieel effect op heeft. Uit dit proces volgen ook aanbevelingen die bij de uitvoering van de Gedragscode worden meegenomen. Er zijn veel handreikingen beschikbaar over de bescherming van landschap en natuur.¹²

¹² <https://www.natuurenmilieufederaties.nl/wp-content/uploads/2019/07/Checklist-Wind-op-Land-online.pdf>
<https://www.rvo.nl/onderwerpen/windenergie-op-land/ecologie>
<https://docplayer.nl/9582368-Handreiking-waardering-landschappelijke-effecten-van-windenergie.html>
<https://www.natuurenmilieufederaties.nl/wp-content/uploads/2019/07/Checklist-Wind-op-Land-online.pdf>

Gedragscode Windenergie Wijchen

13 oktober 2015

Vastgesteld door de gemeenteraad van Wijchen op 4 februari 2016

Algemeen

Artikel I: Doel en reikwijdte Gedragscode Windenergie Wijchen

1. Doel van de Gedragscode Windenergie Wijchen is in afspraken vast te leggen wat de betrokken natuurlijke en rechtspersonen dienen te doen, dan wel na te laten, in de Initiatieffase, de ontwikkeling-/bouwfase en de exploitatiefase van windparken in de gemeente Wijchen.
2. Natuurlijke en rechtspersonen die bij de gemeente Wijchen een verzoek indienen voor het realiseren van een windpark verplichten zich tot het naleven van de Gedragscode Windenergie Wijchen.
3. Alle natuurlijke en rechtspersonen die betrokken zijn bij windpark-initiatieven houden zich aan de gemeentelijke beleidsregel 'Gedragscode Windenergie Wijchen' en aan alle toepasselijke wettelijke regelingen.

Artikel II: Definities

1. In deze Gedragscode wordt verstaan onder

• **Deelnemer:**

een natuurlijke of rechtspersoon die betrokken is bij een windpark-initiatief en de Gedragscode erkend heeft overeenkomstig het bepaalde in artikel I, lid 2.

• **Exploitant:**

degene die een windpark exploiteert, al dan niet met een winstoogmerk.

• **Initiatiefnemer:**

de ondernemer(s), (bewoners)coöperatie of organisatie die het initiatief heeft/hebben genomen voor het bouwen van een windpark.

• **Direct omwonende:**

de eigenaar of hoofdbewoner van een woning gelegen binnen een afstand van 1.000 meter van de dichtstbijzijnde windturbine in een (gepland) windpark.

• **Omwonende:**

de eigenaar of hoofdbewoner van een woning gelegen binnen een afstand van meer dan 1.000 meter en minder dan of gelijk aan 2.000 meter van de dichtstbijzijnde windturbine in een (gepland) windpark.

• **Afstand:**

de ruimte van het dichtstbijzijnde punt van de windturbine tot de dichtstbijzijnde gevel van de verblijfsruimte, uitgedrukt in meter.

• **Belanghebbende partij:**

elke natuurlijke of rechtspersoon wiens belang rechtstreeks bij de realisatie van een windpark in het geding is.

• **Ontwerpatelier:**

proces waarmee initiatiefnemer/ontwikkelaar met interactieve 3D-visualisatie met direct omwonenden en andere belanghebbenden de landschappelijke inpassing van het beoogde windpark nader vorm geeft en inzichtelijk maakt.

• **Draagvlakpeiling:**

een draagvlakmeting onder ten minste diegenen die binnen een afstand van 1.000 meter van de dichtstbijzijnde windturbine in een (gepland) windpark woonschtig zijn.

• **Betrokken leefbaarheidsgroep:**

een leefbaarheidsgroep die omwonenden binnen een straal van 2.000 meter van de dichtstbijzijnde windturbine in een (gepland) windpark vertegenwoordigt.

• **Windpark:**

twee of meer windturbines die visueel gelden als één aaneengesloten park, solitaire windturbines worden dus niet aangemerkt als windpark.

• **Omwonendenvertegenwoordiging:**

door en vanuit omwonenden gekozen vertegenwoordiging bedoeld om gesprekspartner te zijn richting Initiatiefnemer/ontwikkelaar.

• **Draagvlak:**

Initiatiefnemers moeten draagvlak vinden onder de direct omwonenden; van draagvlak voor plaatsing windturbines is sprake bij een tweederde meerderheid.

Initiatieffase

Artikel III: Procedure en communicatie m.b.t. initiatief

1. De gemeente en Initiatiefnemer/ontwikkelaar betrekken (direct) omwonenden en belanghebbende partijen vanaf het begin bij de planontwikkeling.
2. Initiatiefnemer/ontwikkelaar informeert als eerste direct omwonenden en gemeente.
3. Initiatieven voldoen tenminste aan de volgende, door de werkgroep Windenergie Wijchen aangedragen, criteria:
 - a. het brongeluid van de windturbines bedraagt afzonderlijk maximaal 105 dB(A);
 - b. om slagschaduw op het raam van een verblijfsruimte te voorkomen geldt in die gevallen een stilstandsvoorziening;
 - c. de tiphoogte van de windturbines bedraagt maximaal 150 meter om visuele redenen en om toplicht te voorkomen;
 - d. insluiting van woningen door windturbines moet worden voorkomen: verschillende windturbines in meerdere windrichtingen rondom een woning zijn ongewenst.
4. Gemeente geeft kennis van het initiatief conform de gemeentelijke Inspraakverordening. Daarbij informeert gemeente in elk geval over het vigerende beleid, over de van toepassing zijnde wettelijke kaders, over het verdere besluitvormingstraject en over eventuele afspraken met, of toezeggingen aan, Initiatiefnemer/ontwikkelaar.
5. Een ieder heeft gelegenheid op het geven van een inspraakreactie conform de gemeentelijke Inspraakverordening.
6. Initiatiefnemer/ontwikkelaar vergaart inzicht in het standpunt van de direct omwonenden ten opzichte van het initiatief. Initiatiefnemer/ontwikkelaar organiseert een openbare informatiebijeenkomst waarop het initiatief gepresenteerd wordt. Hiervoor worden behalve direct omwonenden in ieder geval ook overige omwonenden en belanghebbende partijen uitgenodigd.
7. Initiatiefnemer/ontwikkelaar pelt het 'globale' draagvlak bij de direct omwonenden en brengt hierover verslag uit aan de gemeente. Onderdeel van deze verslaglegging is tenminste welke vorm van overeenstemming is bereikt en hoeveel direct omwonenden bezwaren hebben bij betreffend initiatief.
8. Gemeente neemt een principebesluit over het initiatief, met medeweging van de inspraakreacties, binnengekomen bij de gemeente, en de eerste draagvlakpeiling onder direct omwonenden, gehouden door Initiatiefnemer/ontwikkelaar. Bezwaren van direct omwonenden wegen zwaar mee in de belangenafweging.
9. Bij positief principebesluit van de gemeente over het initiatief, organiseert Initiatiefnemer/ontwikkelaar een ontwerpatelier voor (direct) omwonenden en belanghebbende partijen. De gemeente ziet toe op het nakomen van de afspraken in de Gedragscode. Zie hiervoor artikel IV.

Ontwikkel- en bouwfase

Artikel IV: Informatie en inspraak planontwikkeling

1. De Initiatiefnemer/ontwikkelaar faciliteert organisatie en ondersteuning voor omwonenden. Als invulling hiervan is een bewonersplatform, samengesteld door en uit vertegenwoordigers van alle omwonenden, denkbaar. Een dergelijk bewonersplatform stelt Initiatiefnemer/ontwikkelaar in staat om met een afvaardiging gesprekken te voeren en vice versa. Bij een dergelijk gestructureerd overleg tussen Initiatiefnemer/ontwikkelaar en omwonenden (vertegenwoordiging) is een vertegenwoordiging van de gemeente aanwezig als observant.
2. Initiatiefnemer/ontwikkelaar draagt er zorg voor dat er een ontwerpatelier wordt georganiseerd. Behalve direct omwonenden worden ook belanghebbende partijen uitgenodigd. Hierbij valt te denken aan georganiseerde natuur- en milieuorganisaties, leefbaarheidsgroepen (met een achterban binnen een straal van 2.000 meter van het mogelijke windpark), agrarische-, nuts- en andere bedrijven, exploitanten van ondergrondse (gas)leidingen of transportbuizen.

3. Voorafgaand aan een ontwerpatteller stelt Initiatiefnemer/ontwikkelaar een quick scan m.e.r. (milieueffectrapportage) op, zodat de locatie specifieke effecten betrokken worden in de ontwerpattellers.
4. Ten behoeve van het faciliteren van het proces om te komen tot inpassing van windturbines in het landschap dient in het ontwerpatteller gebruik gemaakt te worden van een 3D-visualisatie van de zoeklocatie. In een ontwerpatteller wordt ingezoomd op de locatie, worden opstellingen geschetst en ideeën direct in 3D gedeeld. Hierbij gaat het om onderwerpen zoals de opstellingsvorm en slagschaduw. Maar ook de geplande aantallen turbines, as- en tiphoogtes, hun vermogen, geluidsproductie, achtergrondgeluid en windrichting, brongeluid turbines (merk/type), landschappelijke inpassing, cultuurhistorische waarden en mogelijke mitigerende maatregelen. Met inachtneming van hetgeen gesteld is in artikel III, lid 3.
5. Na het ontwerpatteller laat Initiatiefnemer/ontwikkelaar een geluidsrapport uitwerken van de gekozen opstelling en legt deze voor aan gemeente en overige betrokkenen. In betreffend geluidsrapport wordt tenminste de bestaande en de nieuwe situatie inclusief achtergrondgeluid in kaart gebracht.
6. Initiatiefnemer/ontwikkelaar informeert direct omwonenden ook over zijn plannen inzake de vergoeding van overlast en schade.
7. Initiatiefnemer/ontwikkelaar voert na het ontwerpatteller een draagvlakpeiling uit, waarbij het draagvlak over het voorgenomen windpark getoetst wordt bij tenminste de direct omwonenden en andere belanghebbenden. Hierover brengt Initiatiefnemer/ontwikkelaar verslag uit aan de gemeente.
8. Uitkomsten van het ontwerpatteller en de draagvlakpeiling worden door de gemeente meegenomen in de belangenafweging bij de vereiste bestemmingsplanwijziging. Van draagvlak is sprake als er een tweederde meerderheid is voor plaatsing van windturbines, onder de direct omwonenden. Elk huishouden telt voor één stem.
9. Na de initiële informatieverstrekking in de Initiatieffase van het ontwerpatteller draagt Initiatiefnemer/ontwikkelaar er zorg voor dat omwonenden en belanghebbende partijen met regelmaat worden geïnformeerd over de voortgang van de planontwikkeling. Initiatiefnemer/ontwikkelaar verplicht zich om vragen van omwonenden en belanghebbende partijen snel en adequaat te beantwoorden. Het verdient aanbeveling om als Initiatiefnemer/ontwikkelaar een excursie voor direct omwonenden aan te bieden naar een (vergelijkbaar) windpark.
10. Van omwonenden en belanghebbende partijen wordt verwacht dat zij zich actief op de hoogte stellen van het verloop van de planontwikkeling.
11. Initiatiefnemer/ontwikkelaar en de gemeente wijzen elk een contactpersoon aan waar omwonenden en belanghebbende partijen terecht kunnen met vragen en suggesties.
12. Het staat de omwonenden vertegenwoordiging vrij om een eigen vertegenwoordiging/expert/contactpersoon in te schakelen.

Exploitatiefase

Artikel V: Maatschappelijke overlast en schade omwonenden

1. Uitgangspunt is dat Initiatiefnemer/ontwikkelaar en exploitant een inspanningsverplichting hebben om te zorgen dat een windpark minimale overlast en/of schade toebrengt aan mens, natuur, landschap of milieu.
2. Schade en/of overlast van direct omwonenden kan bestaan uit: (a) waardedaling van woningen; (b) aantasting van woon- en leefgenot door geluidshinder en/of slagschaduw; en/of (c) aantasting van woon- en leefgenot door verlies van landschappelijke kwaliteit en/of belemmering van uitzicht.
3. Voor woningen gelegen op, binnen of gelijk aan een afstand van 1.000 meter van de dichtstbijzijnde turbine van een gepland windpark is de hinder en visuele impact het grootst. Vandaar dat extra zorgvuldig met de belangen van deze direct omwonenden omgegaan moet worden. Daarom geldt voor de direct omwonenden de volgende regeling:
 - a. Als eerste vindt er compensatie plaats door op voorhand vergoeding van de volledige planschade. Initiatiefnemer/ontwikkelaar neemt actief het voortouw om bij direct omwonenden planschade te vergoeden. Planschade wordt bepaald conform de gemeentelijke 'procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade 2008'.
 - b. Als tweede is er sprake van een opslag voor woningen, gerelateerd aan de waardedaling van de woning. Dit is nader uitgewerkt in artikel V, lid 4.
 - c. Als derde kan direct omwonenden als mogelijk alternatief voor de planschade overeenkomstig hetgeen gesteld in artikel V, lid 3.a en de opslag overeenkomstig hetgeen gesteld in artikel V, lid 3.b, een aanbod tot uitkoop worden gedaan door Initiatiefnemer/ontwikkelaar om de eventuele bezwaren van die eigenaar tegen het windpark in een zo vroeg mogelijk stadium van de planontwikkeling weg te nemen.
 - d. Bewoont de eigenaar de woning niet zelf, dan is het aan hem de hoofdbewoner van de woning te informeren over de voor die hoofdbewoner relevante ontwikkelingen in de onderhandelingen met de Initiatiefnemer/ontwikkelaar. Het is ook aan die eigenaar om afspraken

- te maken met de hoofdbewoner over het vergoeden van overlast die de hoofdbewoner kan ondervinden van het voorgenomen windpark.
- e. Alle rechten en plichten die een Initiatiefnemer/ontwikkelaar en een eigenaar van een woning onderling jegens elkaar vastleggen, worden door de Initiatiefnemer/ontwikkelaar onverkort overgedragen op de exploitant van het park met garanties dat ook zijn eventuele rechtsopvolgers er aan gebonden zijn. De eigenaar van een woning is gehouden hetzelfde te doen jegens zijn eventuele rechtsopvolgers.
4. Voor een opslag voor woningen, gerelateerd aan de waardedaling van de woning, geldt de volgende regeling:
- a. In een zo vroeg mogelijk stadium van de planontwikkeling laat een Initiatiefnemer/ontwikkelaar een erkende onafhankelijke taxateur de waardevermindering van elke woning binnen de zone van 1.000 meter beoordelen.
- b. Is er verschil van mening over de omvang van de waardedaling, dan kunnen Initiatiefnemer/ontwikkelaar en eigenaar gezamenlijk besluiten het geschil voor te leggen aan de gemeente.
- c. Het bedrag van de waardedaling van de woning als vastgesteld onder artikel V, lid 4.a of artikel V, lid 4.b wordt vermeerderd met een opslag vanwege overlast als omschreven in artikel V, lid 2. Die opslag is gelijk aan: $2 \times (WD / (GW / WD))$, waarin GW staat voor de gemiddelde waarde van alle woningen gelegen binnen een afstand van 1.000 meter van het windpark en WD voor de waardedaling als bepaald onder artikel V, lid 4.a of artikel V, lid 4.b.
- d. Het bedrag van de waardedaling als bepaald onder artikel V, lid 4.a of artikel V, lid 4.b vermeerderd met de opslag onder artikel V, lid 4.c wordt beschouwd als een lening van de eigenaar van de woning aan de exploitant van het windpark. Over die lening wordt een rente betaald die tenminste 2 procent hoger is dan de gemiddelde rente op 10 jarige hypothecaire leningen met vaste rente. Indien de exploitant van het park daarmee instemt kan de lening op verzoek van de eigenaar van de woning worden omgezet in aandelen in het windpark.¹
- e. De lening van de eigenaar van een woning aan de exploitant van een windpark vervalt zodra er geen sprake meer is van schade of overlast, bijvoorbeeld omdat het windpark wordt verwijderd. Is de lening omgezet in aandelen, dan blijven die aandelen van waarde.
- f. Alle rechten en plichten die een Initiatiefnemer/ontwikkelaar en een eigenaar van een woning onderling jegens elkaar vastleggen, worden door de Initiatiefnemer/ontwikkelaar onverkort overgedragen op de exploitant van het park met garanties dat ook zijn eventuele rechtsopvolgers er aan gebonden zijn. De eigenaar van een woning is gehouden hetzelfde te doen jegens zijn eventuele rechtsopvolgers.
5. Nieuw voor oud/afbraakregeling: eigenaren van windturbines kunnen niet zonder meer aanspraak maken op de mogelijkheid om de turbine in de toekomst te vervangen door een nieuw/groter exemplaar. Windturbines die (permanent) niet meer worden gebruikt voor de opwekking van energie dienen te worden verwijderd op kosten van de eigenaar.

Artikel VI: Overlast en schade natuur, landschap en milieu

1. Uitgangspunt is dat Initiatiefnemer/ontwikkelaar en exploitant een Inspanningsverplichting hebben om te zorgen dat een windpark minimale overlast en/of schade toebrengt aan natuur, landschap of milieu.
2. Overlast voor de omgeving kan bestaan uit: (a) aantasting van landschappelijke kwaliteit; (b) aantasting van natuur- of milieuwwaarden; en/of (c) beperking van recreatieve en andere gebruiksmogelijkheden van openbare ruimtes.
3. Reeds in de fase van planontwikkeling overleggen de Initiatiefnemer/ontwikkelaar en de betrokkenen, waaronder de gemeente, direct omwonenden en leefbaarheidsgroepen, over de inrichting van een Gebiedsfonds in de vorm van een stichting als Instrument om overlast en schade voor de omgeving te vergoeden.
4. Uitgangspunten bij het inrichten van een Gebiedsfonds zijn:
- a. De middelen van een Gebiedsfonds worden uitsluitend aangewend voor zaken van algemeen nut op het gebied van landschap, natuur of milieu en/of op het gebied van de leefbaarheid binnen een straal van 10.000 meter om het park.
- b. Het bestuur bestaat uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de Initiatiefnemer/ontwikkelaar, de gemeente, de lokale natuur- en milieuorganisaties en de lokale bevolking.

1) Voorbeeld: stel dat de waardedaling € 20.000, de opslag € 10.000 en de te betalen rente 6% bedraagt, dan komt de jaarlijkse vergoeding uit op € 1.800. Dus zowel voor waardedaling als voor overlast. In plaats daarvan kan de eigenaar ook kiezen voor € 30.000 aan aandelen – met alle voordelen (waardesprong als park door gaat) en nadelen (verlies als park niet door gaat) van dien.

-
- c. De bestuurders vanuit de Initiatiefnemer/ontwikkelaar, de gemeente, de lokale natuur- en milieuorganisaties en de lokale bevolking benoemen gezamenlijk een voorzitter met brede bekendheid in de omgeving.
 - d. Het bestuur legt elk jaar openbare verantwoording over de besteding van de middelen van het fonds met kopie aan het college van B&W van Wijchen.
5. De middelen van een Gebiedsfonds bestaan uit een jaarlijkse afdracht door de exploitant van het windpark waarvoor het fonds is ingericht. De exploitant draagt jaarlijks een bedrag per door het windpark geproduceerde MWh af aan het fonds.
 6. Alle toezeggingen die een Initiatiefnemer/ontwikkelaar doet over de inrichting en de financiering van een Gebiedsfonds worden door de Initiatiefnemer/ontwikkelaar onverkort overgedragen op de exploitant van het park met garanties dat ook zijn eventuele rechtsopvolgers er aan gebonden zijn.

Artikel VII: Financiële participatie

1. Een Initiatiefnemer/ontwikkelaar of exploitant biedt de bewoners in een straal van 5.000 meter om een windpark de mogelijkheid om tegen marktconforme voorwaarden te investeren in het door hem te bouwen windpark.
2. Financiële participatie kan geschieden in de vorm van obligaties of in de vorm van aandelen, dan wel in enigerlei andere vorm en kan door een Initiatiefnemer/ontwikkelaar gelimiteerd worden tot maximaal 25% van het totaal door hem te investeren bedrag.
3. Een Initiatiefnemer/ontwikkelaar of exploitant kan aan een groep uit de bevolking gelegenheid bieden om met een eigen windturbine te participeren in een windpark. Als dit op commercieel voordelige voorwaarden geschiedt, kan het voordeel dat daaruit ontstaat voor de omgeving deel uitmaken van de afdracht aan het Gebiedsfonds genoemd in artikel VI.
4. Een Initiatiefnemer/ontwikkelaar of exploitant draagt er zorg voor dat potentiële investeerders goed geïnformeerd worden over mogelijke risico's en de verdeling van risico's tussen de fases van planontwikkeling, bouw en exploitatie.

Slotbepalingen

Artikel VIII: Overgangsregeling

1. Deze Gedragscode is van toepassing op alle plannen en initiatieven voor de bouw en exploitatie van een windpark waarbij een Deelnemer optreedt als Initiatiefnemer/ontwikkelaar en/of waarvan hij de eigenaar is.